

"בן מאה ועשרים שנה אנכי היום לא אוכל עוד לצאת ולבא וה' אמר אלי לא תעבור" (דברים לא ב)
 מבאר ה"ספורנו" שבפסוק זה מתכוון משה לנחם את ישראל על מותו ולהרגיע אותם וכך אומר משה: "בן מאה ועשרים שנה אנכי היום", לכן אל לכם להתעצב על מיתתי שהרי לא הייתי ראוי להיות עוד בטבע, בנוסף "לא אוכל עוד לצאת ולבא", כלומר גם אם הייתי נשאר בחיים לא הייתי יכול לצאת ולבא לפניכם בזקנתי, "וה' אמר אלי לא תעבור את הירדן", כך שגם אם הייתי יכול לצאת ולבא הנה ה' אמר אלי "לא תעבור את הירדן" ואם כן טוב לכם שאמות כדי שתוכלו לפחות אתם לעבור את הירדן.

ה' א-לקיך הוא עובר לפניך הוא ישמיד את הגוים האלה מלפניך" (דברים לא ג)
 לא ברור, מדוע מופיעה פעמיים המילה "הוא" באותו הפסוק? מבאר ה"אור החיים" הקדוש שמושה לא הסתפק בכתיבת הפעם אחת "הוא" והוצרך לכתוב זאת פעמיים, כי רצה לנחם בכך את עם ישראל על פטירתו, אשר בעקבות פטירתו יחסרו מישראל שני דברים חשובים וטובים, ראשית, יחסר להם משה כמגן לפני ה' אשר יימנע ממנו לכלותם כפי שראינו בחטא העגל ובחטא המרגלים ככתוב: "ויאמר להשמידם לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו להשיב חמתו מהשחית" (תהלים ק"ו כג) שנית, משה הוא זה שניצח את שני מלכי האמורי סיחון ועוג, וכעת יחסר להם מי שיקום במקומו ולחוסם את המלחמות הגדולות הצפויות להם. לכן כתב משה פעמיים "הוא", אחד כנגד מה שנוגע לה' אמר "ה' א-לוקיך הוא עובר לפניך", על משקל "עבור לפני העם" (שמות י"ד ה), כלומר הקב"ה הוא העובר על פשעכם ואליו תחזיקו את הטובה ולא אלי, כך שאין בהעדרו של משה העדר העברת על פשע כי הוא, הקב"ה, יעבור לפניך. ופעם נוספת כתב "הוא" כנגד גבורת המלחמה, לומר שלא כחו של משה הוא העושה את החיל, אלא ה' הוא הלוחם, לכן אמר "הוא ישמיד את הגוים האלה מלפניך".

"לעיני כל ישראל זזק ואמץ" (דברים לא ד)
 מבאר ה"משך חכמה" על דרך הצחות, שהרי המלך נצטוו להזהר שלא יתגאה על אחיו שנאמר: "לבלתי רום לבבו מאחיו" (דברים י"ד ט). וידוע שיהושפט מלך יהודה, כאשר היה רואה תלמיד חכם היה עומד מכסאו ומחבקו ומנשקו וקורא לו "אבי אבי רבי רבי מרי מרי" (מכות כד). אבל כל זאת רק בצנעה, אבל "לעיני העם", דהיינו בפרהסיא, צריך לנהוג ביד רמה ובגאון ואל לו למחול על כבודו כי "מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול" (כתובות יז). ואם כך מפני מה נענש שאול, על כך שמחל על כבודו (יומא כב): ? וזה מה שאמר לו שמואל: "אם קטן אתה בעיניך" (שמואל א ט"ו יז), וירא וחרד מפני כל ונמוך בדעתך לכבד את כל האדם, אבל "לעיני כל ישראל - חזק ואמץ", אל תתנהג בענוה ואל תראה להם מורך, אלא היה קשה כברזל וגבור כארי נגד העם.

"וה' הוא ההלך לפניך הוא יהיה עמך" (דברים לא ז)
 מפרש ב"אהבת שלום" שאם תזכה להגיע לדרגת עבד נאמן שיהיה ה' הולך לפניך ואתה אחריו, כמשל המלך שאינו צריך לפקוח על עבדו הנאמן ויכול לסמוך עליו גם כשהולך מאחוריו ואינו רואהו, אזי הוא יתברך יהיה עמך לשמרך בדרך אשר תלך, הן בגשמיות והן ברוחניות לא תירא ולא תחת.

"ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא" (דברים לא יז)
 מדוע כופל הכתוב ואומר "הסתר אסתיר" וכי לא די ב"אסתיר" בלבד? מתרץ רבי אהרון קוטלר שכוונת הכתוב היא להביע שתי הסתרות, הסתרה אחת היא שכביכול הקב"ה אינו רואה בצרתם, ככתוב "ומצאוהו צרות רעות ורבות" והקב"ה אינו רואה אותם כלל. הסתרה נוספת היא שהקב"ה נסתר מעינינו, שאין אנו רואים את השגחתו עלינו.

"ויהי ככלות משה לכתב" (דברים לא כד)
 מבאר הרמב"ן שכאשר כילה משה לכתוב את הכל בספר התורה, אזי צוה הוא את הכהנים "לקוח את ספר התורה הזה ושמתם אותו מצד ארון ברית ה' א-לקיכם", שיהיה מונח בארון מן הצד, כי מעתה לא יגעו בו כלל על מנת להוסיף או על מנת לגרוע, וזה טעם הכתוב: "ויהי ככלות משה לכתב... עד תמם". ודבר זה הוא חיזוק לשיטת רבי אליעזר שאומר שפרשת "וזאת הברכה" נאמרה מוקדם יותר ממקומה בתורה יחד עם פרשת "וילך משה"

"וקראת אתכם הרעה באזורית הימים" (דברים לא כט)
 א'אתכם הרעה ב'אחרית הימים" ראשי תיבות א'ה'ב'ה', מובא ב"וידבר יוסף" שדבר זה בא לרמוז לנו שעלינו לדעת שאפילו במצבים הקשים ביותר שיהיו לעם ישראל ובתקופות הקשות והנוראות והגזרות המשונות שיגזרו על עם ישראל בעקבתא דמשיחא יש להשתדל להרבות באהבה כאיש אחד בלב אחד, כי בכח האהבה והאחדות בעם ישראל לעמוד כנגד כל הדברים הרעים והמצבים הקשים בעם ישראל.

לרפואת כל חולי ישראל ובכללם:
 הרה"ג משה חזקיהו שליט"א בן שרה, אליהו בן אסתר, נעם אברהם בן רויטל.

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

גמ"ח "יד יצחק": מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטר) להשאלה בטלפון: 052-3268315
 גמ"ח "בית יצחק": ספרים ל"חנוכת בית" ו"ברית יצחק" (כולל מנחה וערבית) להשאלה בטלפון: 052-3268315
 חברת הבקשות "מאיר השחר" ומדרשת "ויזרע יצחק"
 לימוד פיוטים ובקשות נוסח מרוקו בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו טלפון לפרטים: 052-3268315